

Η συνειδητοποίηση της αμαρτίας οδηγεί στη μετάνοια.

Γερόντισσα Φιλοθέη.

Μετάνοια.

Για να βιώσει κανείς τη λυτρωτική ενέργεια της μετάνοιας, πρέπει κατ' αρχήν να καταλάβει τι είναι αμαρτία, τι έχει μέσα του, τι είναι αυτό που τον τρώει συνέχεια. Αν δεν το συνειδητοποιήσει αυτό ο άνθρωπος, δεν μπορεί να μετανοήσει και στη συνέχεια να το εξωτερικεύσει, να το εξομολογηθεί. Πρέπει πρώτα να πονέσει γι' αυτό που έχει. Αν το συνειδητοποιήσει, μετά κάθεται και λέει: «Τι έκανα τώρα; Τι είναι αυτό που σκέφτηκα; Τι είναι αυτό που αισθάνθηκα; Τι είναι αυτό που έπραξα; Πώς ενήργησα έτσι;»

Αν όλο αυτό δεν φέρει μέσα μας πόνο, δεν μπορούμε να μιλήσουμε για μετάνοια. Και στην εξομολόγηση που θα πάμε, αν πάμε χωρίς πόνο και πούμε έτσι τελείως διαπιστωτικά στον πνευματικό: «Έκανα εκείνο, έκανα το άλλο, σκέφτηκα έτσι, ενήργησα έτσι...», δεν θα βγει τίποτε. Χώρια που πάμε με τη διάθεση να τα ωραιοποιήσουμε και να κουκουλώσουμε τα περισσότερα. Επειδή λοιπόν εξομολογούμαστε χωρίς πόνο – καθώς δεν έχουμε μετάνοια μέσα μας – δεν θα νιώσουμε ποτέ θεραπεία στην ψυχή μας.

Βασικό, νομίζω, είναι ο πόνος της ψυχής. Όποιος συναισθανθεί πόσο αμάρτησε, πόσο δηλαδή αποστάτησε από τον Θεό-Πατέρα, από την αγάπη του Θεού και έκανε τα δικά του, χωρίς να σκεφτεί αν συμφωνούσε ο Θεός με τις πράξεις του, και ότι είναι υπόλογος ενώπιον του Θεού, αυτός πονάει μέσα του που λύπησε τον Θεό και μετανοεί.

Όποιος μετανοεί πραγματικά, ελπίζει και πραγματικά, δεν βουλιάζει μέσα στη μιζέρια του· ό,τι έκανε, έκανε. Εκείνο που ταλαιπωρεί τον άνθρωπο και τον κάνει να νιώθει πολύ μίζερα, είναι οι τύψεις που αισθάνεται. Εδώ που λέει ο Πάτερ (Συμεών) ότι τις περισσότερες φορές μετανοούμε από ζόρι και από στενοχώρια, τι νομίζετε ότι είναι αυτό; Επειδή ακριβώς πιέζεται το εγώ και χάνει όλη «την υπόληψή του», δεν μπορεί να σταθεί ο άνθρωπος στα πόδια του, αισθάνεται φοβερές τύψεις, και του φαίνεται ότι μετανοεί, και πραγματικά αλλάζει τρόπο ζωής, αλλά όχι με την έννοια ότι μετανοεί επειδή κατάλαβε πολύ καλά τι έκανε και πόνεσε γι' αυτό που έκανε, αλλά επειδή δεν θέλει να χάσει την καλή ιδέα για τον εαυτό του.

Είναι φοβερό να αισθανθεί κανείς ότι τίποτε μέσα του δεν μένει όρθιο, και του μένει μόνο το έλεος και η αγάπη του Θεού. Και μόνο τότε πιάνεται κανείς από τον Θεό. Δεν χάνει την ελπίδα του ποτέ. Ο ταπεινός και ο μετανοημένος άνθρωπος δεν χάνει ποτέ την ελπίδα του. Ίσα-ίσα, όσο μετανοεί, τόσο πιο πολύ αισθάνεται ότι δεν μετανόησε. Και μία φορά να μετανοήσει κανείς ειλικρινά, έλεγε ο Πάτερ, αρκεί. Όμως αν μετανοήσει μία φορά ειλικρινά, λέει, θα θέλει να μετανοεί μετά κάθε στιγμή, γιατί αυτό το βίωμα έχει γλύκα μέσα, φέρνει χαρά πραγματική, φέρνει ειρήνη πραγματική.

Ένας που αισθάνεται ότι τον συγχώρησε ο Θεός, ότι τον δέχτηκε έτσι όπως είναι, σαν να μην έκανε τίποτε στη ζωή του, ε, αυτός τι χαρά πρέπει να έχει μέσα του!

Η μετάνοια, ξέρετε, εκφράζεται με την εξομολόγηση. Δεν μπορεί να πει κανείς: «Μετανόησα για ό,τι έκανα!» και τελείωσε το θέμα. Πρέπει να πάει να τα καταθέσει όλα κάτω από το πετραχήλι του πνευματικού· και εκεί είναι τώρα το δύσκολο θέμα.

Όπως είπα προηγουμένως, τις περισσότερες φορές η μετάνοιά μας είναι διαπιστωτική, με την έννοια ότι λέμε ξερά, στεγνά, κάποια έτσι επιφανειακά πράγματα ή κάποιες γενικότητες. Οι γενικότητες δεν λυτρώνουν την ψυχή. Πρέπει να μιλήσουμε συγκεκριμένα, με όλη μας την ειλικρίνεια, με όλη μας τη διάθεση, για να λυτρωθεί η ψυχή μας. Γιατί αν τα πούμε πάλι έτσι λίγο μεσοβέζικα, λίγο ωραιοποιημένα, λίγο παραποιημένα, δεν βιώνουμε τη μετάνοια.

Παλαιότερα, θυμάμαι, έλεγε ο Πάτερ, ότι είναι σαν να θέλουμε να πάμε να βάλουμε μια φτυαριά άμμο πάνω στην πληγή μας ή ένα κατάπλασμα, και δεν κλείνει ποτέ αυτή η πληγή. Η πληγή που πυορροεί πρέπει να χειρουργηθεί. Για να βγει το πύον, πρέπει να τακτοποιηθεί όλο αυτό το απόστημα με νυστέρι· και το νυστέρι αυτό, στο θέμα της αμαρτίας, είναι η ταπείνωση, ξέρετε.

Εκεί μπροστά στον πνευματικό να ταπεινωθούμε, να τα πούμε έτσι ακριβώς όπως τα νιώθουμε, όχι πάνω-πάνω, για να ξεγλιτώσουμε, να βγούμε από την υποχρέωση που είχαμε ότι εξομολογηθήκαμε και τελειώσαμε· δεν βγαίνει τίποτε έτσι. Τόσες φορές έχουμε εξομολογηθεί, τόσες φορές έχουμε κοινωνήσει και, όπως βλέπετε, η αμαρτία παραμένει μέσα μας.

Από το βιβλίο: Φιλοθέης μοναχής, Προσεγγίζοντας τη διδαχή του πατρός Συμεών. Συνάξεις κυριών. Πανόραμα Θεσσαλονίκης 2016, σελ. 183 (αποσπάσματα).

Στο βιβλίο αυτό η Γερόντισσα Φιλοθέη (του Ι. Γυν. Ησυχαστηρίου “Το Γενέσιον της Θεοτόκου” Πανοράματος Θεσσαλονίκης) είχε ως οδηγό τη διδαχή του μακαριστού π. Συμεών Κραγιπούλου, ο οποίος υπήρξε μέχρι την κοίμησή του (30.9.2015) ο πνευματικός πατέρας του Ι. Ησυχαστηρίου.